

lokalhistorie

Gamle Virik skole

Før 1910 gikk alle barna som tilhørte Virik skolekrets på Sande skole som lå der hvor Tinghuset nå ligger, på hjørnet av Sandarveien og Dølebakken.

I 1908 bestemte skolestyret at det skulle bygges en ny skole på Virik, og Virik ble delt fra Sande skolekrets. Den nye kretsen besto av Virik, Ranvik, Stub, Hjertnesskogen, Hauan, Bugården, Nygård og gårdene på Mo langs Laskenveien.

Tomten ble solgt av Helene Thorsen. Bygningen sto ferdig på høsten 1909, men ble først tatt i bruk 4. januar 1910 med 110 elever og 3 lærere. Bygningen ble oppført i tre av byggmester Kristiansen Virik, og reist med to etasjer med kjeller og loft. I første etasje var det fire klasserom, gang og et lite lærerrom. I annen etasje bodde lærerne. Vaktmester fantes ikke, men skolen hadde en såkalt pedell. Dette var som regel en kvinne som måtte ta til takke med et rom og kjøkken på loftet. En pedell sørget for at ved ble hugget og bragt i

hus, skolehuset var varmt og lampene tent før lærer og elever kom til skolen. Dessuten ordnet hun med vasking etter skoledagens slutt. Skolens første pedell var Trine Jakobsen (1910-15), etterfulgt av Karoline Sofie Andersen (1915-23), Molly Nilsen (1923-31), Klara Berg (1931-34) og Borghild Hoffstedt (1934-59).

Sanitærforholdene var dårlige. Toalett hadde skolen ikke, men tre utedoer i et lite uthus; lærerdo, jentedo og guttedo med lærerdoen i midten. På varme soldager luktet det ikke alltid like godt, og i selve kummen var det rotter. Den første tiden hadde også skolen husdyr i samme uthus. Først i 1933 ble det installert vannklosett.

Tre dager i uken var det skole, det vil si annen hver dag. Småskolen hadde som regel fem timer, og storskolen, det vil si femte, sjette og syvende

klasse, hadde seks timer.

1926 var det 208 elever. Nygård og øvre del av Bugården ble avgitt til Haukerød skole. Noe senere gikk deler av Hyttstadveien og Stub til Byskolen. Skolekretsen fulgte bygrensen.

Barnetallet steg raskt, så i 1938 var skolens romsituasjon så vanskelig at noe måtte gjøres. En av lærerleilighetene i annen etasje ble bygget om til klasserom. Med dette ble det plass til 10 klasser på skolen, men etter krigen var det fremdeles plassmangel. I 1950 ble det bygget lærerboliger samt leskur i skolegården. Da ble hele skolens annen etasje omgjort til klasserom og et lærer-

rom. I kjelleren var det sløyd-sal, og skolen hadde eget skolekjøkken.

Det var som regel to lærere og to lærerinner, men den ene lærerinnen måtte skolen dele med Store Bergan skole.

Det var ikke elektrisk oppvarming den gangen, men ved den ene langveggen eller i et hjørne sto det en stor svart ovn som ble fylt opp med ved. Da måtte vaktmesteren stå tidlig opp om morgenen og kaste innpå med ved. Senere ble det også brukt koks. Elevene ble hver høst satt til å fylle opp vedkjelleren.

På slutten av 1950-årene måtte skolen leie rom på Vesle

Hauan (gamle Virik sanitetsfor- enings hus). I 1962 flyttet skolen inn i nye lokaler.

Lærere/ledere ved skolen:

1909 - Ole Opheim, fra Hallingdal, skolens første lærer (1909-23)

1918 - Ivar Spilde (1918-46)

1923 - Arnvid Spilde, styrer 1948-62

1947 - Leiv Spilde, styrer 1962-78

1958 - Sigmund Bergem, rektor 1979-96

Tekst og foto: Bjørn Marum Olsen

FØR OG NÅ

Slik vi husker klasserommet, klassen og «frøken». Bildet viser klasse 1 B skoleåret 1954/55.

Virik skole, klasse 1 B skoleåret 1954/55 (klasse 7 B juni 1961). Lærerinne; Leikny Paulsen
Rekke nr 1 fra venstre, forfra: Dag Spilde, Bjørn Marum Olsen, Øyvind Fensgård, Birger Jan Nilsen, Arvid Larsen
Rekke nr 2 fra venstre, forfra: Gunnar Pedersen, Halfdan Asphaug Virik, Oddvar Håkonsen, Jockum Bugge, Børre Grønningsæter
Rekke nr 3 fra venstre, forfra: Øyvind Sandvik, Gerd Grønn, Randi Årum, Elisabeth Larsen, Tore Gustu Monsen
Rekke nr 4 fra venstre (vindusrekka) forfra: Bente Hansen, Randi Mikkelsen, Norma Schulstock, Ragne Andersen, Kjersti Galteland, Anne-Lise Pettersen

FOTO: ARVID SCHOU TROGSTAD

Sommeren 2011 markerte klasse 7 B at det var 50 år siden de gikk ut av Virik skole i 1961 med en sommeravslutning som vist på bildet. Bildet viser fra venstre: Dag Spilde, Turid Falleth (Nikolaisen), Øyvind Fensgård, Randi Ulven (Aasrum), Kjersti Galteland, Ragne Marie Wangensteen (Andersen), lærer Turid Bjørvik Andersen (Nilsen), lærer Finn Setlo, Bjørn Marum Olsen. Foran fra venstre: Gerd Grønn, Bente Hansen. Ikke til stede: Anita Homanberg, Elisabeth Tackoor (Larsen), Bjørn Andreassen, Viggo Andreassen, Oddvar Håkonsen, Arvid Tore Larsen, Birger-Jan Nilssen, Gunnar Pedersen, Øyvind Sandvik, Halfdan Asphaug Virik. Bent Jockum Bugge og Inger Horn (Haugen) har dessverre gått bort.

Skolens logo ble utarbeidet av skolens logoprojektgruppe februar 1993 ledet av rektor Sigmund Bergem. Skolen vaktmester Helge Henriksen påtok seg oppgaven med å lage selve logoen i vannfast finér. Den 6. april 1993 ble den montert opp på veggen. FOTO: BMO

Haukerødkrysset

Søndag den 8. september 1946 spilles det en viktig fotballkamp på Haukerød. Lokallagene Tempo og Haukerød skal møte hverandre. Tempo har laget sitt klart i god tid slik at alle har lest lagoppstillingen i avisen. Haukerød har ikke lykket i dette. Spenningen er stor.

Men det skjer mer på Haukerød denne fredagen. Søndagsfreden brytes idet to motorsykler kolliderer midt i krysset. Kollisjoner her er nok ikke veldig uvanlig. Det skjer stadig noe her.

En innringer har for få dager siden til avisen gitt klart uttrykk for at trafikulturen på veiene i distriktet aldri har stått høyt, og særlig er fotgjengere en fare for andre trafikanter, mener han. Dagen før dette igjen har bussen til Kla-

venes med 9 passasjerer kjørt i grøften. En av passasjerene er lettere skadet mens sjåfør og billettør er uskadet.

Bildet fra 1946 viser ulykkeskrysset med Raveien rett sydover mot Haukerød skole. Dagens bilde viser det samme motivet i 2011.

Tekst: Harald Fevang

Foto, før: Politiets arkiv

Foto, nå: Bjørn Marum Olsen

Saker og ting som setter minnene i sving

Kaffelars

Denne «kaffelarsen» hadde sin storhetstid hos Inga Marie Fevang på Fevang ca. 1950, enten den nå ble fyret elektrisk på komfyren i kjøkkenet eller på vedkomfyren i kjelleren om sommeren. Vannet ble hentet i brønn, først med brønnekrok, senere ved hjelp av en elektrisk pumpe. Etterpå ble gruddet tømt bak grisehuset for at ikke «vasken skulle gå tett» som vi sa.

Hvalbåten Arnfinn Bergan

Overlevert til engelske marine som korvett «HMS Aubretia» i desember 1940. Bygget ved George Brown & Co.(Marine), Ltd., Greenock. Korvettene ble bygget for å dekke et behov for eskorte tjeneste. Etter krigen ble mange av dem solgt og ombygget til moderne hvalbåter. Innkjøpt av A/S Kosmos (Anders Jahre & Co. A/S), omdøpt «Arnfinn Bergan». Deltok som slepebåt for Kosmos III de første sesongene. I den første sesongen fikk den et slepeoppdrag av en annen type da «Kos 33» mistet propellen i februar 1949, ble den slept av Arnfinn Bergan til Freemantle i Australia for reparasjon. Sommeren 1951 ble den ombygget til fullverdig hvalbåt ved Kieler Howaldtswerke i Kiel. Sendt til isen som hvalbåt for Kosmos III for sesongen 1951/52. Etter opplag neste sesong, var hun tilbake på fangst med Sigurd Jahre som skytter. Fra 1957 fanget hun for Kosmos IV frem til dens siste sesong 1964/65. Hugget i Grimstad i 1966. Navnet Arnfinn Bergan stammer fra kapteinen på Jahres fruktbat Jamaica, som omkom under en torpedering 7/3-1943.

Tekst: Ragnar Iversen, Foto: Privat

MINNER
FRA NÆR
FORTID

SANDEFJORD
LOKALHISTORISKE SENTER
på Pukkøstads gard

Har du bidrag til denne siden?

Levér det i avisresepsjonen mrk. Lokalhistorisk senter. Bilder merkes med hvem, hva, hvor, når og helst med en liten beskrivelse. Husk navn og adr. på utlåner. Har du elektronisk stoff, send det til: lokalhistorie@sb.no

Sandefjord Lokalhistoriske senters info-gruppe:

består av redigerer Harald Fevang og medarbeiderne, Kirsten Wang Henriksen, Otto Ågesen, Roger Davidsen, Ragnar Iversen, Tore Sandberg, Bjørn Hoelseth, Dag Ingemar Børresen, Sven Erik Lund, Gro Midttun og Bjørn Marum Olsen. Kontaktperson: Sven Erik Lund, tlf. 928 27 154 – sv-er-lu@online.no